

Zápis ze zasedání Komise pro vědu AS UK ze dne 19. září 2024

Přítomní: doc. Mgr. Cyril Brom, Ph.D. (MFF), doc. ThDr. Pavla Damohorská, Th.D. (HTF), PhDr. David Greger, Ph.D. (PedF), PharmDr. Eduard Jirkovský, Ph.D. (FaF), prof. PhDr. Michal Kubát, Ph.D. (FSV), Mgr. Karel Šima, Ph.D. (FF), Mgr. Anna Altová (PřF), doc. RNDr. Jiří Dolejší, CSc. (MFF)

Hosté: prof. JUDr. Jan Kuklík, Ph.D. (prorektor UK)

Program:

1. Zahájení
2. Návrh OR – Doporučená hlediska a postup při hodnocení pedagogické, vědecké a další činnosti pro účely habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem
3. Různé

1. Zahájení

Dr. Greger, předseda Komise pro vědu přivítal přítomné a poděkoval jim za jejich účast. Shrnul vývoj materiálu: dokument prošel výraznější změnou, a to sice, že kvantifikovatelná kritéria nebudou přímo součástí OR, ale budou samostatně v obecnějším dokumentu.

2. Návrh OR – Doporučená hlediska a postup při hodnocení pedagogické, vědecké a další činnosti pro účely habilitačního řízení a řízení ke jmenování profesorem

Prof. Kuklík se ujal představení materiálu – Poslední týden před jednáním VR, která projevovala zájem dokument schválit, však dostali připomínky od VR i připomínky fakult, které si přáli detailněji projednat. Zavázali se proto VR předložit návrh zcela nového OR, které bude mít trochu jinou koncepci než doposud. Znovu prošel všechny předpisy, prodiskutoval je s právními odbory ostatních VŠ. Toto OR je možností, jak podrobit naše dokumenty větší systematické revizi. Oblast habilitačních a jmenovacích řízení (HJR) je oblastí, kde by rádi udělali změny, a to bez ohledu na novelu zákona o vysokých školách (ZVŠ). Budou zde doporučená kritéria, ale stanovíme si i další podmínky nad rámec zákona. Budeme se pohybovat v kategorii „doporučení“ pro hodnotící komise a přenesou se část povinností na uchazeče, abychom dosáhli kvalitativních změn. Zároveň kdyby s námi někdo chtěl vést spor kvůli tomu, že (ne)naplnil kritérium, tak pro nás bude rozhodujícím, co je uvedeno v ZVŠ a vnitřním předpisu jako takovém. Negativní rozhodnutí komisí musí být vždy odůvodněné, aby bylo možné jej přezkoumat ve správním soudnictví.

Jedná se sice o nový dokument, ale jsou tam pasáže, které byly i v původním návrhu. Rád by, aby byly všechny připomínky vypořádány. Dokument byl poslán i proděkanům a ti mají termín pro připomínky do 10.10., což je stejný termín, jako mají i členové VR. S Komisí pro vědu AS UK by rád projednal tento materiál ještě jednou před jeho vydáním. Nerad by ten materiál posouval do dalšího kalendářního roku, ale zároveň chce čas k jeho dostatečnému projednání. Bude zároveň zpracován i metodický pokyn. Bude k dispozici i nový formulář, bude tedy vše nově uvedeno v jednom dokumentu.

Dr. Greger – Kdy budou k dispozici další materiály? Ví, že část věcí bude v metodickém pokynu a ve formuláři, popř. v dalších dokumentech, tedy o části problematiky nebudeme hovořit dnes.

Prof. Kuklík – Hned od pondělí začnou dle zaslaných připomínek pracovat na formuláři. Přílohy jsou v přípravě, ale formulář bude vycházet z toho, co zde bylo v minulosti. Bude se ale jednat o vylepšení. Formulář bude koncipován jako dvojjazyčný, a i metodický pokyn bude i v angličtině.

Dr. Greger – Nejprve projednáme obecné připomínky k podobě dokumentu a následně pak připomínky ke konkrétním ustanovením.

Doc. Dolejší – V dokumentu nevidí žádné problémy, pro něj je přijatelný. Rýsuje se mu ale několik otázek. Odpovědná práce komisí není ničím nahraditelná, když tedy budeme stanovovat vodítka pro práci komisí, tak by neměla být přespříliš striktní. Je rolí komise posuzovat vhodnost kandidátů. V současnosti se nabízí i možnost zeptat se AI, zda je dotyčný vhodným kandidátem pro habilitaci na UK, což bude do budoucna možná více a více relevantní. Je pro to, že komise má odvést svou práci. Její práce má být otevřená a viditelná pro fakultní veřejnost, pro vědeckou radu. Doporučení komise prezentovaná na VR musí být odůvodněné, protože právě VR o habilitaci rozhoduje. Měli bychom se však věnovat i signálům, které nejsou statisticky relevantní, protože bychom se této oblasti měli věnovat detailněji a spolu s lidským faktorem. Toto je práce komise, ale musí mít proto k dispozici podklady, tedy např. i výsledky studentské ankety.

Prof. Kuklík – Chtěl zdůraznit roli komisí a přemýšlel o tom jakými metodami/způsoby to udělat. S řečeným souhlasí, ale jsou další vnější záležitosti, které musel do dokumentu promítnout. Chápe všeobecnou skepsi vůči studentskému hodnocení výuky, ale proto je v dokumentu zvoleno slovo „přihlédnout“. Musíme mít důvěru v komisi a zároveň zajistit, aby mohla rozhodnout na základě relevantních okolností ve všech oblastech. Jakkoliv víme, že má anketa své mouchy, tak je součástí našich strategických dokumentů, a je proto potřeba ji tam promítnout.

Dr. Greger – Jsme ve shodě a touto cestou můžeme jít. Dokument by měl plnit i jinou funkci, a to funkci vůči potenciálním uchazečům. Uchazeči by měli vědět, zda jsou vhodnými kandidáty. Nepotřebuje kafemlejek, ale nějaký obecnější popis. Docent a profesor jsou rozdílní, a bylo by vhodné to v dokumentu odlišit. Můžeme to zkusit jako komise zformulovat a dodat k zapracování.

Prof. Kuklík poděkoval za podnět, zapracují jej.

Dr. Greger – Dokument plní i druhou roli. Bude se jednat o docenta/profesorů UK, nikoliv docenta/profesorů konkrétní fakulty, tedy by požadavky na ně měly být napříč fakultami jednotné. Když bude dokument dosti obecný, tak budeme muset ohlídat, aby nám nějaká fakulta neujela a tituly nerozdávala. Opatření děkana (OD) by mohla vydána nejen po vyjádření paní rektorky, ale třeba by se k tomu mohl vyjádřit i AS, byť by je neschvaloval.

Prof. Kuklík – Nebrání se tomu, aby se k dokumentu vyjádřily i jiné orgány, ale role UK jako korektivu zde bude zachována. OD schvaluje paní rektorka a mohou být předložena i komisím senátu, s tím nemá problém a asi nebude mít problém ani VR. Projednání je konzultativní, ale účel to splní. FSV a FF pro něj byly východiskem, jak mít „výchovní“ efekt na fakulty, které předpis nemají nebo o něm doposud nepřemýšlely. V rámci celé UK není tato agenda rovnoměrně rozložena. Přírodovědné obory dodávají většinu návrhu na HJŘ, další fakulty mají velmi odlišné počty. I to je vhodné vzít v úvahu. Zároveň by si fakulty mohly samy upravit didaktickou část, ale o formě se můžeme pobavit.

Dr. Greger – Vybočuje však závěr dokumentu, podle něj by neměly být přílohou kritéria pro obory, když to bude vydáno ve formě OR.

Prof. Kuklík – Mělo to být tak, že navržené může být součástí OD. Diskutovala se možnost, kdy pro obory, které jsou rozloženy na více fakultách, by se to upravilo formou přílohy OR. Je tam explicitně napsáno „pro lékařské fakulty a farmaci“, jelikož ti se na tomto postupu výslovně

dohody. Můžeme popřemýšlet nad tím, jak zformulovat, že se jedná o doporučený minimální postup.

Dr. Greger – Buď by tam měly být systematicky 4-5 skupiny hlavních oborů (přírodovědné, lékařské, sociální, humanitní, a případně uměnotvorné), to ale nechceme. Mít ale v OR pouze lékařské obory jako jediné není ideální. Má to být tak, že rektorka schvaluje OD a oni si je budou muset jednotlivě vypracovat.

Prof. Kuklík – Dohoda LF se nerodila lehce a byl by nerad, kdyby to spadlo pod stůl. Na LF to musí být všude podobně, kdyby ne stejně. Každá fakulta sice bude mít vlastní OD, ale součástí dohody bylo, že toto bude minimální princip.

Doc. Dolejší – S tímto principem by zvládl žít. Dovedl by si představit, že obecný úvod OD bude ten univerzitní a bude do OD prolínkový. Za obsah OD odpovídají fakulty a když uvidí potřebu si to změnit, tak se to změní. Změny apod. by měly podléhat standardnímu schválení.

Prof. Kuklík – Jedná se o OD, které AS neschvaluje. Můžeme tam ale zapracovat, že je AS „projedná“.

Dr. Greger – Co kdyby k OD bylo dáno i písemné vyjádření od rady Cooperatia?

Doc. Dolejší – Zdůrazňujeme, že chceme odborníky na mezinárodní úrovni a od kandidátů na profesuru očekáváme osobu znalou v daném oboru s mezinárodní reputací. Upřesněme to.

Prof. Kuklík – Při čtení spisů se občas diví, že nemáme více Nobelových cen.

Doc. Brom – Tak možná jde vymyslet formulaci v duchu, že „fakulty si upraví požadavky tak, aby v příbuzných oborech byla kritéria obdobná“. Tzn. jim říct, že se prostě musí navzájem dohodnout.

Dr. Greger – Jsou zde tedy 4 základní „kategorie/skupiny“ oborů a v rámci nich by měla nastat podobnost. Komise pro vědu by mohla navrhnout dokument, v němž budou odlišena kritéria na docenty/profesory.

Doc. Dolejší – Byl by rád, aby byly jasně řečeno, že vedle publikací v odborných časopisech má zároveň také dobré mezinárodní renomé. Je třeba to posuzovat obecně.

Dr. Šima – Má připomínku ke struktuře textu: chápe, že jádro tvoří hodnocení různých typů činností, ale před tím je část, kterou vyplňuje uchazeč, a to jsou dvě různé věci. Dávalo by mu smysl rozdělit ten text na část určenou uchazeči a část pro komisi. Není to obsahová věc, ale návrh na restrukturalizaci. Zároveň máme část informací o uchazečích již dostupnou, pokud se jedná o osoby působící na UK.

Prof. Kuklík – Je to změna i obsahová a koncepčnější. Budeme po uchazeči chtít částečně něco jiného než doposud. Nebudeme chtít po „interních“ totéž, co po těch zvenku, ale bylo by pak těžké říct, co do toho textu (ne)dat. Je tam zkratka požadavek na to, co potřebujeme mít v tom spise. Pro docentské řízení to můžeme ještě více zefektivnit, má nápady nyní neuvedené v tomto dokumentu, aby bylo řízení pro uchazeče lepší a efektivnější. Profesorské řízení jde následně ještě ke schválení na MŠMT, kde mají své vlastní požadavky na obsah spisu. Souhlasí, že by to mělo být zjednodušeno. Začali pracovat na propojení modulu pro HJŘ s ostatními UK systémy, ale raději by toto do materiálu nezahrnul, protože neví, kdy bude propojení hotovo.

Dr. Greger – Toto může upravovat metodický pokyn, který si uchazeč přečte až po hlavním textu.

Prof. Kuklík – Problém našeho systému byl, že podoba spisu byla zakotvena v podobě poznámky k formuláři v OR. Nikde jinde nebylo jasně řečeno, co přesně to znamená.

Doc. Dolejší – Záleží, o čem přesně se bavíme. Pokud doklady vydala UK, tak není potřeba je ověřovat. Když je udělal někdo jiný a jsou nám známy z předchozí činnosti, tak je také nemusíme vyžadovat. Ale to může být součástí metodického pokynu. Pak jsou další podklady, které nejsou tak jednoduché. Když mají doložit „výkaz pedagogické činnosti“, tak je to dle něj širší dokument než jen jednoduchý výpis ze SIS. Seznam publikací je také obvykle neúplný a seznam citací potřebuje korekturu kvůli autocitacím apod.

Prof. Kuklík – Je to posunuto pro komentáře a práci s podklady ze strany uchazeče, aby to komise mohla zhodnotit. Zároveň to ulehčí práci i té komisi – ta může souhlasit s tím, co uchazeč napsal, či naopak. Představuje si to tak, že to pomůže výsledku. Je to s ohledem na to, jak řízení vypadají. Pro naše zaměstnance uděláme maximum toho, že tam bude kooperace příslušného oddělení fakulty.

Dr. Greger – V komentářích u sdílenému dokumentu byla také diskuse o dalším pedagogickém působení v oboru, což je položka, která, dle mínění členů komise, se nikdy nemusí uskutečnit a lze tam naslibovat cokoliv. Kládli si otázku, zda toto vůbec požadovat.

Prof. Kuklík – Nechal by to tam, protože to je položka, která je zakotvena v kariérních řádech (KŘ), a chce na to navázat. Tento systém bude lépe fungovat, jakmile budeme mít dobře nastaven i systém hodnocení, z něhož bude možné do určité míry vyjít.

Prof. Kubát – Komise by tedy měla mít ty KŘ a hodnocení zaměstnance také k dispozici. Nejsou to ale citlivé informace, pokud jsou členové komise lidé z jiné instituce, popř. osoby ze zahraničí?

Prof. Kuklík – Komise bude mít k dispozici závěry. Hodnocení bude podle KŘ UK, byť to na každé fakultě nefunguje stejně. Nemůžeme každopádně v dokumentu opomenout, že toto hodnocení existuje. Zavázali jsme se k tomu i v našem Strategickém záměru, musíme s tím tedy pracovat.

Dr. Greger – Také by váhal, jak nakládat s hodnoceními dle KŘ, zejména pokud osoba dosáhne hodnocení „Adekvátní“.

Prof. Kuklík – Bude pak na komisi, jak se s veškerými podklady vyrovná. Můžeme se samozřejmě bavit o tom, do jaké míry toto aplikovat.

Doc. Dolejší – Vztít to „v úvahu“ není žádný problém, viz jeho předchozí poznámka o „signálech“.

Dr. Greger – Pak je otázka, zda to nežádat i u uchazečů zvenčí.

Prof. Kuklík – To nebylo doposud řešeno, protože je tam sděleno, že si komise či děkan mohou vyžádat od jeho instituce dokumenty adekvátní k těm, které má UK.

Dr. Greger – Měl připomínku k citacím: pokud budou ve standardizovaném formuláři, tak je možné to rozdělit po WOS, Scopus, Google Scholar a další. Není pak problém vyplnit k části z nich nulu a u zbytku relevantní čísla. Nebude pak třeba řešit to oborově, když to bude specifikováno ve formuláři.

Dr. Greger – Nestačilo by u docenta výběr jen tří prací s uvedením jejich přínosu pro obor, namísto zde navrhovaných pěti?

Prof. Kuklík – Souhlasí, dá se to posoudit na třech i na pěti. Pokud by úprava těchto čísel sloužila k lepšímu odlišení docenta a profesora, tak není proti tomu.

Dr. Greger – Granty by měly být vymezeny zvlášť. Je to sice třetí plocha, ale nevyčlenit je by považoval za nešťastné. Je zároveň k diskusi, zda docent nebo profesor musí být hlavním řešitelem významného grantu.

Prof. Kuklík – Nechal by to na posouzení komise a vyčlenit to jako zvláštní bod, který se bude hodnotit. Variace účasti na projektech může být různá, proto to nechtěl dávat jako pevnou podmínku. Bude to samostatná kategorie a komise se s tím bude muset vypořádat, pokud by tam nebylo uvedeno nic. Ve formuláři to bude také samostatná kolonka.

Dr. Greger – Je třeba do metodického pokynu doplnit, jak má být komise složena i z hlediska např. věku. Postupně se mění způsob publikování v rámci oborů a je třeba, aby to bylo řádně reflektováno.

Doc. Dolejší – Může tam být např. check-list některých relevantních věcí, co by měla komise vzít v úvahu, aby se na něco nezapomnělo. Ale nemělo by to být tvrdé kritérium.

Dr. Greger – Je zde také problematika sousloví „kvalita a soustavnost pedagogické činnosti“.

Prof. Kuklík – Každý rok nemůže být výuka stejná, zároveň nám ale výkaz ze SIS nic neříká o její kvalitě. Uchazeč nám musí sám říct, jak svou práci vnímá. Zda se snaží vymyslet nějaký předmět, zda se podílí na rozvoji svého oboru apod. Je tam vazba na období i proto, že někdo je možná skvělý vědec, ale pak se rozhodne po nějakou přechodnou dobu učit jen proto, aby dosáhl na profesuru. Rád by, abychom měli skutečně pedagogicko-vědecké tituly.

Doc. Dolejší – Členy komise by měli být lidé zvenčí, ale zároveň by tam měl být alespoň jeden člověk zevnitř. Jeho role je vstoupit tam s komentářem, jak daný člověk učí a bádá a jak je vnímán svými kolegy a studenty. Bude jeho povinností toto sdělit zbytku komise.

Dr. Greger – Proč se hodnotí pedagogická činnost za 3 roky a ne za 5 let?

Prof. Kuklík – Přebral to ze stávající praxe, ale navíc je tam doplněno sousloví „z důvodů hodných zvláštního zřetele“, aby se dalo přihlídnout ke všem možným situacím.

Doc. Dolejší – Nechceme čekat X let s HJŘ u člověka, který k nám na instituci přijde nově. Tři roky dle něj stačí.

Prof. Kuklík – Zároveň se tam dá ale započíst i výuka „venku“.

Dr. Šima – Máme případy, kdy lidé na rok/dva přešli naplno na výzkumný projekt a byli tak krátkodobě zproštěni výuky. Posoudí to sice komise, ale je třeba myslet na to i zde.

Prof. Kubát – Jak se došlo ke lhůtě 7,5 roku?

Prof. Kuklík – Je to tam doplněno, aby to bylo podobně jako u ERC. Ale můžeme to nahradit např. počtem semestrů nebo to zaokrouhlit na 8 let.

Dr. Greger – Umí si představit, že řada osob z akademie vede doktorandy. Chceme tu pedagogickou činnost sešněrovat čistě na vedení pregraduálních studentů? Má to být tříletá soustavná výuka nebo jak? Potřebujeme k tomu metodický pokyn.

Prof. Kuklík – Osobně si myslí, že nelze naplnit pedagogickou činnost jen na základě doktorských konzultací.

Doc. Dolejší – Velmi by se přimlouval, aby se zapracovala nenulová přímá výuka.

Dr. Greger – Problematicky bylo v komentářích členů komise vnímáno i přihlídnutí ke studentské anketě, zmírnil by proto formulaci.

Prof. Kubát – Kdyby se opakovalo negativní hodnocení, tak by daný člověk vůbec neměl jít k habilitaci, měl by to zastavit jeho nadřízený.

Dr. Greger – KŘ je v tomto ohledu trochu problém. U nich je za standard dáno min. 12 hodin výuky týdně, zatímco uchazeči z jiných oborů neučí tolik, ale z pohledu KŘ budou hodnoceni lépe.

Prof. Kuklík – KŘ tam musíme mít, vypustit jej nemůžeme. Zavázali jsme se k tomu v rámci HR Award. Např. povinnost odvést alespoň jednoho doktoranda je dobré kritérium, ale se snižujícím se počtem Ph.D. studentů je možné přihlídnout k celkovým podílům studentů v rámci doktorského studia.

Dr. Greger – Jako kritérium se mu to líbí, ale nemůže to být nepodkročitelné. Navrhl by to tam ponechat, ale upravit znění.

Doc. Dolejší – Role funkčního konzultanta je také významná, a to klidně i na jiné fakultě.

Prof. Kuklík – Proto tam dali slovo „školení“ doktorandů, protože to je více obecné než vést vlastního doktoranda.

Doc. Dolejší – Cílem je mít viditelný podíl na výchově doktorandů. Mělo by to mít formativní efekt i v tom smyslu, že seniorní kolegové dají příležitost svým mladším kolegům, kteří jsou teprve na dráze k habilitaci.

Prof. Kuklík – To by mělo být pak zahrnuto v metodickém dokumentu či ve formuláři.

Dr. Greger – Má otázku k publikační činnosti. Když je někdo členem autorské skupiny a nemá vlastní prvo-autorskou publikaci, ale je uveden na druhém místě, tak zda má být docentem nebo ne. Dá se to nějak odlišit?

Prof. Kuklík – Chtěl to částečně odlišit po skupinách oborů a dát najevo, že to bude na posouzení. Dopředu by to nenormoval, ale bude tam potřeba vyjádřit se, pokud nebude mít vlastní publikaci.

Dr. Šima – V doporučeních to bylo doposud tak, že se počítal jen když byl prvoautorem.

Dr. Greger – Je třeba zvážit, zda je v pořádku, že by měl uchazeč všechny publikace vydané spolu se svým školitelem. Má za to, že ne, že je třeba generovat výstupy i sám za sebe.

Dr. Šima – V různých oborech jsou různé strategie kolektivního či individuálního autorství. Postupy jsou tak moc odlišné, že nejsme schopni je zde podchytit.

Prof. Kuklík – Došel k témuž závěru. Kandidát tam může uvést a sám si vybrat, které práce považuje za nejdůležitější, a komise tento výběr následně zhodnotí.

Doc. Dolejší – Souhlasí, nic jiného než komentář a posouzení komise to nevyřeší. Autor by měl být schopen obhájit si své články, popř. u hromadných publikací se dá dopsat, ke které části kolik přispěl. Měl by popsát svůj autorský podíl. Komise je schopna si toto následně ověřit.

Prof. Kuklík – Vedli o tom diskusi i na vědecké radě a dospěli k podobnému názoru. Můžeme požádat, ať si vybere nejdůležitější práce, říct proč je vybral, popř. rovnou k těmto pracím uvést jejich citovanost.

Závěrem jednání prof. Kuklík popsal další postup projednávání tohoto materiálu. Termín další setkání bude domluven – v říjnu je naplánované pravidelné jednání Komise pro vědu na 10.10., přičemž další Komise je až 21.11., čímž by se dokument přehoupl přes Vánoce. Dr. Greger navrhl dát hlasovat o jiném termínu, v rozmezí 29.10.-1.11. tak, abychom mohli projednat metodický pokyn.

3. Různé

Do bodu Různé se nikdo nepřihlásil a jednání bylo ukončeno v 18:05 hod.

Zapsala: Amáta Vohradská, tajemnice AS UK

Za správnost: PhDr. David Greger, Ph.D., předseda Komise pro vědu AS UK